

CHICAGO MAR 4 1966

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

V I E N Y B Ė

1886 - 80th ANNIVERSARY YEAR - 1966

80 M. 6 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1966 M. VASARIO (FEBRUARY) 24 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Life žurnalas apie Vilnių

V. TYSLIAVIENE

Life žurnalo š. m. vasario 18 d. laidoje Meyer Levin rašo savo įspūdžius iš apsilankymo Vilniuje. Rašinys pavadintas:

The Scene / VILNA

Meyer Levin, žydų kilmės, į Vilnių nuvyko ieškodamas praeities ir giminių. Giminių jisai ten nesurado, bet sutiko nemažai savo tautiečių.

Levinas rašo, kad, lėktuvui leidžiantis Vilniaus aerouoste, jisai jaudinosi, kaip kiekvienas turistai, kuris tuo momentu pajunta, kad štai, už poros minučių, žengsi Lietuvos žeme...

Iš Meyer Levino įspūdžių Life žurnale, neaišku, ar jisai gimęs Lietuvoje. Rašo, kad jo protėviai iš Vilniaus išsikėlė prieš 70 metų. Turbūt, apsigyveno Izraelyje, kaip dauguma Lietuvos žydų.

Į Vilnių jisai atvyko, norėdamas pamatyti ghetus ir mišką, kur tiek daug Lietuvos žydų buvo išžudyta. Su Intouristo palydovu jisai į tą mišką nuvyko ir žuvusiųjų sąrašuose ieškojo savo artimųjų.

Iš Levino rašinio, atrodo, lyg ir dabar Lietuvoje, gyventojų tarpe, reikštųsi antisemitizmas.

Bet taip nėra, tikrai.

Jeigu žydams ten neleidžiama švenčių progomis kepti macus, leisti savo laikraščius, ar steigti savo mokyklas, tai dabartinio Sovietų Rusijos režimo kaltė. Jeigu kada nors Lietuva iš tos okupacijos išsilaisvins, tai visiems lietuviams, ir "litvakams" bus kitoks gyvenimas.

M. Levinas pripažįsta, kad Lietuvos viešbučiai neprilygsta Maskvai. Jo kambarys "Neringos" viešbutyje priminė jam New Yorko Barbizon Plaza savo moderniškais baldais. O viešbučio greitas patarnavimas, buvęs nuostabus.

Vilniaus "Neringa" rašo Levinas, Maskvos viešbučiams gėdą daro.

Gėda Dirvai!

Viename vedamajame, po kuriuo pasirašo "vr" (Vincas Rastenis), Dirva tyčiojasi iš New Yorko ALTo pirmininko, dėl jo kalbos, pasakytos Vasario 16 minėjime Webster Hall, New Yorke.

Tą kalbą adv. S. Briedžiui padėjo suredaguoti Juozas Tysliava 1961 m., kai Briedis vadovavo tais metais ALTo skyriui. Turinį kiek pakeitęs, adv. S. Briedis ir šių metų minėjime p. kartojo tuos pačius žodžius.

Juozas Tysliava buvo vienas iš tų lietuvių, kuris ne tik Briedį, bet visus Amerikoje gimusius lietuvius skatino kalbėti lietuviškai.

Dirva rašo, kad buvo gėda klausyti New Yorko ALTo skyriaus pirmininko kalbos vasario 16 minėjime New Yorke. O mums atrodo, kad gėda Dirvai taip niekinti Amerikoje gimusius lietuvius, kurie dar dalyvauja lietuviškoje veikloje. Juk tik saujelė jų beliko, bet ir tuos pačius Dirva norėtų išstremti iš lietuviškos veiklos.

Tęsiama 2 psl.



LIETUVOJE — moksleiviai eina iš mokyklos.

Komp. J. Juzeliūno sukaktis

Alg. Kalinauskas Vilniaus Tiesoje rašo apie kompozitorių Julijū Juzeliūną, kuriam sukako 50 m. amžiaus.

Kompozitoriaus Juliaus Juzeliūno gyvenimo kelias nebuvo tiesus ir lygus. Toli nuo respublikos užkampio -- Želmelio -- paprasto darbininko sūnus gyvenimo realy-

bę pamatė jau vaikystėje. Jam teko tarnauti, kartu su tėvu griovius kasti, batsiuviuoti, dirbti prie tilto statybos. O vakarais bandydavo stryku pavirkdyti prasto smuikelio stygas.

Būdamas jau dvidešimt trejų metų, J. Juzeliūnas pirmą kartą nedrąsiai pravė-

rė kuklios Šiaulių muzikos mokyklos duris. Nuo tada, šalia kasdieninio darbo dėl duonos kąsnio, ir prasidėjo būsimoji kompozitoriaus muzikos mokslo dienos -- atkaklus ir kruopštus darbas.

Tęsiama 3 psl.




Adv. S. Briedis kalba Vasario 16 minėjime Webster Hall, New Yorke. S. Narkėllūnaitės nuotr.

GĖDA DIRVAI Atkelta iš 1 psl.

Amerikos lietuviai, atrodo, daug mandagesni. Kiek daug kartų mums reikėjo klausyti lietuvių diplomatų ir ponų (Pabaltijo Moterų Klubu pirmininkų) kalbų angliškai, nors nė žodžio nesupratome. Bet mes tylėjome, ir spaudoje nieko nerašėme. Kitatačiau tik, kartais, pasijuokdavo, pasiklausę kai kurių mūsų kalbėtojų. Sakydavo, kad lietuvių kalba panaši į angliškąją, nes ir jte vieną kitą žodį suprasedavo.

Iš šių metų Vasario 16 minėjimo New Yorke juokingiausia yra tai, kad JAV himnui sugiedoti komitetas turėjo kviesti solistę Lionę Jodytę, nes V. Baltrušaičio vadovaujamas vyrų choras dar neišmoko The Star Spangled Banner...

REPUBLIC LIQUOR STORE



JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

T H E



Tel. TAYlor 7-9842

ONA IR JONAS VALAIČIAI
Savininkai

Restaurant

385 Arlington Avenue, Brooklyn 8, N. Y.

Poetas J. Kėkštas rašo iš Lenkijos

Praėjusių metų pabaigoje (lapkričio 19 d.) vienam iš žymiausių lietuvių vidurinės kartos poetų — Juozui Kėkštui, dabar gyvenančiam Lenkijoje, suėjo 50 m. amžiaus. Ta proga Vieniybės 1965 m. nr. 32 buvome parašę straipsnį šio poeto amžiaus sukakčiai paminėti, kurį vėliau pasluntėme jam į Varšuvą. Iš poeto netrukus gavome atsakymą: "Gerblamas pone Šulaiti! Ačiū už atmintį ir dėmesį. Esmi ir jaučiuosi labai pagerbtas Jūsų 'Vieniybėje.' Ypač jaudinantis yra tas švelniai spagatais siūtas donosėlis... (citatos iš mano archyvinio 'atviro laiško')".

Poetas J. Kėkštas ilgą laiką praleido lietuvių išlėvių tarpe (Italijoje, Argentinoje); net redagavo lietuvių išlėvių kultūros žurnalą, leido poezijos knygas, bendradarbo Amerikoje leidžiamoje Lietuvių Enciklopedijoje. Netekęs sveikatos ir užmirštas ty, kuriems jis dirbo, išvyko Lenkijon (jis prieš karą ten ilgai gyveno), kur galėjo gauti prieglaudą ir pensiją.

TIK VIENYBĖ IR AIDAI

Buvo tikėta, jog išlėviijoje, savo amžiaus sukakties proga, poetas ras atgarsio ir įvertinimo. Tačiau apsvylėme. Daugelis laikraščių jo sukakties "nematė," kaip pasistengtama nematyti ir kitų išlėviijoje gyvenančių kultūrininkų ar darbuotojų, kurie neina kartu su kraštu-

tinio nusistatymo veikėjais ir visokiais nealškaus plauko "patriotais." Tik Vieniybė ir žurnalas Aidai jį išlėviijoje prisiminė (bent tiek teko matyti).

Poeto Kėkšto kūryba Aiduose (1965 m. Nr. 10) Kosto Raudos buvo sumaniai aptarta: "Juozas Kėkštas yra bene vienintelis autentiškas revoliucinės lietuvių poezijos atstovas, išsaugojęs savo kūrybinę nepriklausomybę, nepasidavęs jokiai režimo prievartai, jokiai generalinei linijai, neišdavęs kovos draugų, ištikimai pasilikdamas, jo paties žodžiais tariant, vis toje pačioje barikadų pusėje... Kėkštas turi savitą vietą lietuvių poezijoje, kurią jis praturtino nauja, dinamiška tikrovės vizija ir kletu, vyrišku emocingumu... Beieškant tinkamo žodžio pabaigai, man prisiminė revoliucinio romantizmo poezijoje dažnai sutinkamas žibinto ir nakties motyvas, simbolizuojas idealisto kovą dėl šviesesnio gyvenimo. Tokiu idealistu kovotoju mes laikome Juozą Kėkštą..." — taip kalba K. Rauda Aiduose.

BOSTONIETĖS ŽODŽIAI J. KĖKŠTUI

Nors ir ne išlėvių spaudoje, tačiau poetą pagerbė ir Lenkijoje: studijuojanti iš Bostono atvykusi naujųjų dukra — Skirmantė Makalnytė. Ši daktaro laipsniui besirušiant mergina, Tėvynės Balse (1965 m. Nr. 94)

paskelbė Juozui Kėkštui skirtą eilėraščių "iš poeto biografijos". Ten patalpinatas ir Eug. Matuzevičiaus rašinys apie poetą Kėkštą. Jame skaitome:

"Mūsų mielas jubilatas — savitas, įdomus poetas. Jo kūryba praturtina, papildo lietuvių poeziją daugeliu naujų, reikšmingų bruožų. Mes su dideliu susidomėjimu skaitome Juozo Kėkšto lyriką, kaip mūsų amžininko širdies istoriją, kaip poetinį šio amžiaus metraštį, kuris sukelia daug minčių ir emocijų, padeda geriau suprasti mūsų sudėtingą laiką ir žmogų."

Priešingai išlėvijos ar išlėviams skirtai spaudai — poetas buvo plačiai aptartas Lietuvos spaudoje. Čia neminėsimė visų tu periodinių leidinių, kuriuose jo amžiaus sukaktis rado atgarsį. Tik norisi sustoti ties viena poezijos rinkine — "Poezijos pavasaris" (išleista 1965 m. Vilniuje), kur įdėti šeši Kėkšto eilėraščiai ir Alb. Žukausko pastabos "Visada prie barikadų."

"Juozas Kėkštas — kur būdamas, ką veikdamas — visada stovėjo poezijos barikadose, pirmoje lyrikos ugnyje. Šiemet lapkričio 19 d. jam sukanka 50 metų. Iš jų daugiau kaip 30 metų jis aktyviai tarnauja lietuvių lyrikai. Kad ir ilgos sukaustytas, Juozas Kėkštas ir dabar nelipa nuo barikadų. Jis skatytos pradžiugina naujais eilėraščiais, jis — aktyviai... Tęsiama 3 psl.



1941 1966

DR. JOKŪBAS J. STUKAS,
Direktorius

maloniai Jus kviečia į

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
RADIO VALANDOS
25 metų Sidabro
Jubilėjaus Paminėjimo
Koncertą ir
Balių
Sekmadienį,
Balandžio (April) 24 d. 1966
Webster Hall
119 E. 11th St. (prie 3rd Ave.) New York

Programoje:

Operos solistas — Algirdas Brazys iš Čikagos
Solistė — Lionė Juodytė iš New Yorko
"Rūtos" Dainų Ansamblis, vad. Alg. Kačanauskui
Naujas Moterų Sekstetas "Lakštingala" vad. L. Stukui
Juokdariai — "Dominykas ir Motiejus" su Draugu "Timotiejum"
Programos pradžia 4 val. p.p.
Šokiai 8 val.

Gros Ted Maksymowicz Orkestras
Įėjimo kaina \$3.00
Rezervuota vieta \$4.00

IŠKILMINGAS JUBILIEJINIS BANKETAS IR ŠOKIAI

įvyks **ŠEŠTADIENĮ BALANDŽIO 23 d.**

7 val. vak.
Programa 8 val.
Šv. Třejbės Liet. Salėje Newark, N. J.
nuo 9:30 v.v.
gros Gutauskų Orkestras
Bilieto kaina \$7.50
Taip pat esate nuoširdžiai kviečiami!

JUBILIEJINĖS MIŠIOS
bus sekmadienį,
Balandžio 24 dieną,
10:30 val. ryte,
Šv. Třejbės Bažnyčioje Newark, N. J.

Juzeliūno sukaktis

Atkelta iš 1 psl.

Pradžioje Šiaulių muzikos mokykloje, po to -- Kauno konservatorijoje, pas prof. J. Gruodį, vėliau Leningrado N. Rimskio-Korsakovo vardo konservatorijos aspirantūroje, iš kur grįždamas 1952 metais J. Juzeliūnas parsi-vežė meno mokslų kandidato laipsnį.

Jau baigdamas Kauno konservatorijos kompozicijos klasę, J. Juzeliūnas gerai užsirekomendavo savo Pirmąja simfonija. Gimsta ir pirmosios originalios jo dainos "Kalvėje," "Gedimino bokšte vėlavai" ir kt., kurias iš karto pamėgsta chorai. Mokydamasis Leningrade, jaunas kompozitorius sukuria Herojinę poemą simfoniniam orkestrui, simfoninę poemą "Audra." Ypač ryškų kūrybinio talento brandimą rodo kompozitoriaus Antroji simfonija.

Šios simfonijos pagrindinė tema -- laisvė. Ne kartą kūrinys buvo atliekamas Maskvoje, Leningrade ir kituose Tarybų Sąjungos stambiuose miestuose. O dar didesnis pasisekimas vainikavo J. Juzeliūno 1953 m. sukurta baletą "Ant marių kranto" -- pirmąjį lietuvišką baletą tarybinio gyvenimo tematika. Ir pirmąjį, kuris peržengė respublikos ribas -- jį pastatė ne tik Vilniaus, bet ir Rygos, Lvovo teatrai, juo gėrėjosi Maskvos, Leningrado, Užkaukazės muzikos ir baleto meno mėgėjai.

Atrodo, ko daugiau bereikia: tavo menas plačiai pripažįstamas -- tęsk pradėtąją liniją, gausink savo kūrybinį bagažą, skink lengvą ranka vis naujus laurus. Bet ne toks Julius Juzeliūnas. Tai, ką jis sukuria, jam niekada nėra kūrybos viršūnė. Tai jam tik išiešiotas taškas naujiems ieškojimams.

Ryškėja Juliaus Juzeliūno kūrinių pagrindinis objektas, svarbiausias jų herojus -- mūsų dabarties žmogus, su visu jo sudėtingu dvasiniu pasauliu, jo giliais jausmais, šviesiomis mintimis apie darbą ir ateitį. Jau savo Koncerte balsui su orkestru, parašytame 1955 m., autorius įdomiais muzikiniiais valzdais stengėsi atkurti subtilų ir įvairiapusišką žmogaus vidinio pasaulio grožį. Tačiau drauge jis pamatė, jog toliau reikšti kokybiškai naują turinį įprastinių konvencionalinių priemonių forma kas kart darosi sunkiau.

Keleriems metams kompozitorius lyg ir prityla. Bet tai -- didelės naujos kovos pradžia. Tai ieškojimas naujos muzikinės kalbos formos, kuri būtų ir liaudiška-nacionalinė, o kartu ir aktuališiuolaikinė. Tokia, kurioje neliktų vietos nei šaltam dek-

laratyviškumui, nei romantiškam grožėjimuisi garsų skambesiu ar perdėtam jausmingumui.

J. Juzeliūnas vis tvirčiau kuria savitą harmoninę sistemą, atsisakydamas klasiškos tercijinės akordų struktūros. Tai leidžia jam pasiekti didelio dinamizmo, aštrių kontrastų, lakoniškai ir be galo logiškai kondensuoti tematinės medžiagos vystymą. Vengdamas bet kokią muzikinio "tuščiažodžiavimo" ir "bendrų frazių," jis stengiasi savo ryškias temas sušildyti betarpišku jausmu. Tuo būdu visa, ką jis bevaizduotų, yra giliai įprasminta, apibendrinta.

Dėl plataus savo muzikinių minčių pobūdžio, gilių visuomeninių idėjų ir paties kūrinių objekto -- žmogaus sudėtingos temos J. Juzeliūnas neatsitiktinai linkęs operuoti stambiomis muzikinėmis formomis, panaudodamas ir gausias atlikėjų mases. Tuo būdu per pastarąjį penkmetį jis išsivystė į stambiausią mūsų simfonistą.

Didelio pasisekimo net toli už respublikos ribų susilaukė J. Juzeliūno spalvinga simfoninė suita "Afrikietiški eskizai." Savo optimistinėje veržlioje Poemoje-koncerte kameriniam orkestrui jis apibendrina mūsų dienų galvų, niekad nerimstantį gyvenimo pulsą. Kitokios nuotikos vyrąja monumentalią Pasakalių simfoniniam orkestrui. Tai tragiškas kūrinys, kuriame jaučiame ir nesutramdomos stichijos šėlimą, ir nerimą, slauką dėl to, ką atneša žmonijai tamsių jėgų klastingos užmačios. Šią temą autorius pratęsia ir kitame savo kūrinyje -- vokalinėje-simfoninėje poemoje "Pelenų lopšinė" (Just. Marcinkevičiaus žodžiais). Tačiau čia tragiškumą vis labiau praskaidrina gilus tikėjimas geruoju žmogaus pradū. Muzika pasakoja apie tikėjimą šviesia ateitimi, apie gyvenimo pergalę prieš mirtį. Šalia įtempto susimąstymo, daug šviesos gaivališkai trykstančios energijos randame ir J. Juzeliūno styginiame kvartete, kuris jau spėjo suskambėti ne tik Tarybų šalyje, bet ir Belgijoje, Lenkijoje, Suomijoje. Tikrai įdomus ir išradingas yra ir kitas kiek kamerinio pobūdžio J. Juzeliūno kūrinys -- Koncertas smuikui, vargonams ir styginiam orkestrui.

Neseniai kompozitorius nudžiugino nauju monumentaliu kūriniu -- didinga Trečiaja simfonija, pavadinta "Žmogaus lyra," simfoniniam orkestrui, solistui ir mišriam chorui. Giliai joje J. Juzeliūnas poeto Mieželaičio knygos "Žmogus" žodžiais toliau vysto savo nuolatine žmogaus tema, tik šį



Pagarsėjęs Vilniaus radio ir TV vyrų oktetas.

kartą lyg ir apibendrinamą ją, atskleidžiamas ne tik atskirus žmogaus asmenybės aspektus -- nuo svajonių pasaulio iki kovos romantikos, bet ir parodydamas, jog žmogaus mintys, jo svajonės įkūnijamos tik "gruoblėtom kaip šakos" rankomis, tik kovoje "su vėtra, žaibu ir griausmu." Ir nieko nėra pasaulyje, ko žmogus negalėtų pasiekti. Jis visko valdovas.

"Tarp žemės rutulio ir tarp saulės kamuolio -- stoviu aš -- žmogus."

Šio poeto eilutės skamba ne tik kaip simfonijos motto, bet tarsi apibūdina, apibendrina ir visą kompozitoriaus Juliaus Juzeliūno kūrybą, visą jo iki šiol nueitą megininko kelią.

Kauno S. Neries vardo vidutinėje mokykloje miesto jaunųjų rašytojų sekcijos iniciatyva buvo surengtas jaunųjų dailininkų, aktorijų ir rašytojų susitikimas su mokyklos literatais ir mokytojais.

Poetas J. Kėkštas

Atkelta iš 2 psl.

savo mirštančią širdį papuošk žaliom, lietuviškom rūtom. tyvus Lenkijos lietuvių gyvenimo dalis, laikraščio "Aušra" redkolegijos narys, mūsų literatūros Lenkijoje populiariojas."

KELEIVIS IR LIETUVIŠKOS RŪTOS

Poezijos rinktinėje "Poezijos pavasaris" mūsų dėmesį atkreipė eilėraštis "Keleivis ir rūtos", kuriame J. Kėkštas eiluoja:

Svečioj šaly nors ir rastum namus, vis vien laimingas nebūtum. Neklupk kelyje ir eik neramus

o kai gedulo himnais tau vandenys oš,



JUOZAS KĖKŠTAS

Baigiamė šias kuklias eilutes apie poetą Juozą Kėkštą, kurio asmeniškai niekada neteko ir gal neteks sutikti. Tačiau jo kūryba ir asmenybė sužavėjo mane ir daugelį lietuvių. Jis šiandien Varšuvoj, atsiskyręs nuo mūsų ir nuo savo tautiečių Lietuvoje. Tačiau laiškuais galime su juo bendrauti, rašant: Juozas Kėkštas, Warszawa, Dom Weteranów, Nowoursynowska 26, Poland.

Tenka sutikti su nuoširdžia lietuvaite iš Bostono, kuri J. Kėkšto garbei posmavo:

Sukas galva, nutirpo kojos, kelio nematyt. Bet vis vien mes eisiva drauge rytojaus pasitikt.

Tai širdies žodžiai, tik gaila, kad jie daugeliui mūsų tautiečių Amerikoje yra nepakeliui...

EDV. ŠULAITIS

Dorsey Press leidykla (Homewood, Ill.) praneša šįmet išleisianti prof. A. E. Senno "Readings in Russian History," rinkinį dokumentų iš 1800 iki šių dienų laikotarpio. Pirmą dalis bus The Emergence of Muscovy, antroji nušvies sovietų Rusiją, pradedant 1917 metais: įkūrimas bolševikų valdžios iki Stalino ir po jo.

Kompozitorius J. Juzeliūnas



WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS
Savininkas
86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519



PRANAS BRUČAS

GERIAUSIAS

Insurance ir Real Estate

PATARNAVIMAS PAS

John Orman Agency

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas Virginia 6-1800

Lietuviškoje Chicagoje

* VACLOVAS KLEIZA, Pasaulio Liet. Jaunimo Kongreso rengimo komiteto pirm., vasario 19 d. buvo nuvykęs į Miami, Florida, kur kalbėjo Nepriklausomybės šventės minėjime. Valdas Adamkavičius skaitė paskaitą panašiam minėjime Toronto mieste, Kanadoje.

* KORP. NEO-LITHUANIA buvo surengusi Nepriklausomybės šventės minėjimą vasario 20 d. Jaunimo Centre. Tą pačią dieną minėjimą buvo suruošusi ir Alvudo organizacija. Taip pat ir L. Vyčiai vasario 20 d. minėjo šią šventę.

* SONĖS TOMARIENĖS nauja pasakų vaikams knyga, -- "Senolės Pasakos" išspausdinta Italijoje, jau yra platinama Chicagoje. Ji iliustruota gražiais Stančikaitės-Abraitienės piešiniais ir parduvinėjama po \$3,5. Plačiau apie šią knygą ir S. Tomarienės kūrybą sekančiame numeryje rašys V. Zalatorius.

* VYSK. VINCENTO BRIZGIO pagerbimo programa yra rengiama kovo 13 d. 3 val. p. p. Marijos aukšt. mokyklos salėje. Rengimo komiteto pirmininkė Marija Rudienė.

* VLADAS PALIULIONIS yra dabartinis Lietuvos Vyčių choro pirmininkas. Šio choro dirigentu yra Faustas Strolia.

* ANTHONY YUKNIS parašė rašinį apie Amerikos Legiono Don Varnas postą, kurį išspausdino Lietuvos Vyčių žurnalas angliskame skyriuje.

* FRANK VAŠKAS Lietuvos veikėjas iš Newark, N. J., buvo atvykęs į Chicago. Čia gyvena jo gimnaitis kun. Juozas Vaškas.

SARKIS-ŽUKAUSKAS CHICAGOJE

Į Chicago iš rytinės Amerikos dalies buvo atvykęs Jack Sharkey, kuris lietuvių tarpe yra žinomas kaip Sarkis-Žukauskas. Jis čia demonstravo žuvavimo meną sporto parodoje.

Savo viešėjimo metu Sarkis aplankė Chicago miesto burmeisterą Richard Daley, kuriam įteikė pakvietimą į parodą. Jis taip pat buvo išsukęs ir į Lietuvių Prekybos Rūmų susirinkimą -- Vasario 16 minėjimą. Čia jis pasakė trumpą kalbą ir pažymėjo, kad su savo motina kalbasi tik lietuviškai. Parodos salėje su juo buvo susitikę nemaža Chicago lietuvių, jų tarpe Vienybės bendradarbis Anthony Yuknis. Jo paruoštas rašinys apie pasaulio buvusį bokso čempioną Sarkį tilpą Vienybės angliskame skyriuje.

ATVYKO IŠ LIETUVOS

Ona Vareikienė, Ukmergės gyventoja, atvyko pas savo dukrą ir žentą Genovaitę ir Joną Mallorius, Malloriai anksčiau buvo Lietuvos Auditorijos šeimininkai, o dabar turi valgyklą Bridgeporto liet. kolonijoje.

* KOMPOZITORIUS DARIUS LAPINSKAS, dabar gyvenantis Bostone, kelias savaites praleido Chicagoje. Buvo apsisitęs pas Stasį Barą.

* J. KIRKUVIENĖ yra naujoji Inžinierių ir architektų žmonių klubo pirmininkė.

* VIENYBĖS ATSTOVYBĖJE Chicagoje (1320 So. 48th Ct., Cicero, Ill., 60650, telefonas OL 6-1357) galima naujai užsiprenumeruoti Vienybę, pratęsti prenumeratą.



Antanas Martinonis (kairėje), Vienybės ir kitų liet. laikraščių skaitytojas bei rėmėjas, kalbasi su Cicero liet. kolonijos gyventoju Ašokliu. Martinonis atvežė iš viešbučio pas J. Kreivėną prof. J. Kubilių ir kraštutiniųjų spaudoje buvo pristatytas (neminint pavardės) "politruku", "sekiu" ar kitaip. Šio melo, kad prof. Kubilių pas J. Kreivėną atlydėjo "politrukas" Darbininkas iki šiai dienai neatšaukė.

E. Sulaičio nuotrauka



Cicero jaunimas vaidina šv. Antano parapijos salės scenoje.



Jaunųjų lietuvių talentų pasirodymas Los Angeles, Cal.

KELIONĖ Į LIETUVĄ

GEGUŽES 16 D. IŠVAŽIUOJAME Į LIETUVĄ. 16 dienų (iš jų 14 Lietuvoje) kelionė nuo New Yorko į abi puses, viešbučiai, valgis ir pavežiojimai kainuos \$880.00. Kas su šia ekskursija nori važiuoti, yra prašomi skubiai pas mane užsiregistruoti, nes laikas ir vietų skaičius labai ribotas.

TAIP PAT PARUOŠIAME DOKUMENTUS iškviesti žmones iš Lietuvos.

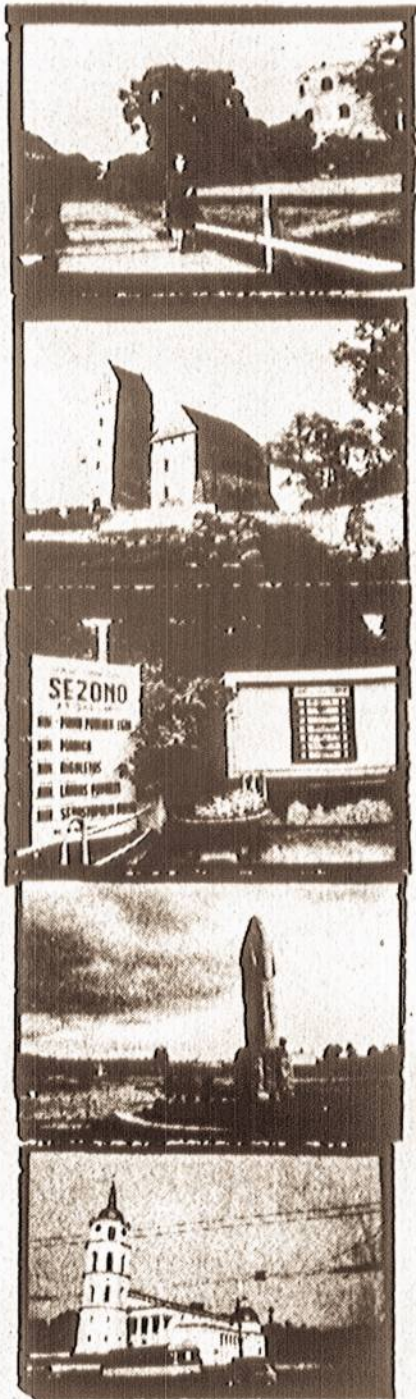
WALTER RASK - WIDE WORLD TRAVEL, Inc.
9727 SO. WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILL.
Telefonas: BE 3-1104

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Ivairiausi amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N.Y.
Tel. Virginia 3-3544



LIETUVIŠKŲ FILMŲ VAKARAI

Ciceroje Šeštadienį, kovo 12 d.

LIBERTY SALEJE 7 VALANDĄ VAKARE

14-ta gatvė ir 49 Court.

Chicagoje Sekmadienį, kovo 13 d.

LIETUVIŲ AUDITORIJOJE 4:30 val. popietį

3133 S. HALSTED STREET

BUS RODOMA

Lietuviai Pasaulinėje Parodoje

Žygis į Washingtoną - Amerikos lietuvių kronika - Lietuva žiemą, pavasarį ir rudenį
Vytauto Didžioji Gimnazija, V. Krėvės tėviškė ir kt. filmai.

TUO PAČIU KARTU APLANKYKITE

SPAUDOS PARODA

VIENYBĖS 80 M. SUKAKTIES PROGA

Pirmu kart Chicagoje bus parodyti pirmieji Vienybės Lietuvninkų
egzemplioriai ir kiti seni lietuviški leidiniai

VIENYBĖ
LIETUVNINKŲ



VIENYBĖ
LIETUVNINKŲ

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukstys in 1886, is published weekly (in June, July and August - bi-weekly), by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone APplegate 7-7257. Editor: Salomeja Narkeliunaite; Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three week's notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

Mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS



Basanavičiaus, Šliūpo ir kitų ano meto veikėjų 1883 metais įkurta Aušra mūsų laikraštijos istorijon įeina kaip visų mūsų ideologinių srovių gimdytoja. Pirmiausia atsiskyrė katalikai, po to, varpininkai, o iš jų — socialdemokratai. Amerikos Plymouth 3 metus vėliau įkurtoji Vienybė tolygų gimdytojos vaidmenį atliko Amerikos lietuvių srovėms. Aušra po trejų metų užgeso, bet Vienybė, nors nesykį ėjo sunkias kalvarijas, ir šiandien gyva, su gražiomis viltimis, vienybinių parama, eiti dar ilgus ilgus metus. Jos įkurtuvėse susispietė lietuviai katalikai, pradžioje ne tiek sąmoningai atkaklūs, bet vėliau, prie kun. Burbos ir A. Miluko (tada labiau varpininko, negu kataliko), jau aiškūs tautininkai, taką pramynus aušrininkui J. Andziulaičiui, gaila, iš Amerikos lietuvių gyvenimo netrukus iškritusiam.

Redaktorius P. Mikolainis glaudžiai bendradarbiavo su Kudirka, todėl Vienybė buvo varpininkiškai tautiška, atkakliai auklėdama Amerikoje "tautičiais" pramintus tautininkus. Penktų Metų išvakarėse pradėjo reikštis ir socialdemokratinė mintis, daugiausia dr. Šliūpo įtaka. Lietuvių Socialistų Partiją (vėliau pasivadinusią Sąjunga) juk įkūrė Vienybės redaktorius J. O. Širvydas, o ilgai puoselėjo kitas redaktorius J. Baltrušaitis. Sąjunga tačiau išslydo iš vienybinės nuotaikos žmonių, todėl dalis jos narių tautiniai užmigo grigaitiniame socializme, dalis net išvirto kritingą žodį didrusiems šovinistams komunistams biją tarti komunistais. Nežiliūriant, kad iš Vienybės žmonių atsirado visos Amerikos lietuvių ideologinės srovės, mieliausia jai nuotaika vis būdavo tautinė, nes tauta būdavo branginama labiau negu tikėjimas, ar ekonominė kova.

Vienybė ne tik buvo srovių "gimdytoja." Ji buvo ir visų didžiųjų mūsų organizacijų auklė. Jos globa susikūrė SLA (iš čia vėliau SLRKA), TMD, LSS ir Sandara. Ji šioms organizacijoms per eiles metų ištikimai tarnaudavo, iki jos ant savų kojų atsistodavo. Paglobojavo net vertingus "našlaičius," pavyzdžiui Neo-Lituanus, kurių niekas čia nenorėjo priimti, atstovams atvykus aukų bendrabučiu parinkti. Jų anądien išėjęs Metraštinis tai pažymi. Kuo ir kaip visi aukščiau minėti "srovininkai" šiandien atsidėkoja Vienybei, sulaukusiai 80 metų jubiliejaus, būtų įdomi sociologinė ir kultūrinė studija.

Žmogus pasveiksta, kai susipranta, kad serga ir ima gydytojo dalytis. Tėviškės Žiburių redakcija nusiskundžia mūsų laikraščio "vienodėjimu" ("gleichshaltungu"). Sako: Girdime, juo tolyn, vis garsyn priekaištą, kad mūsų spauda "nuobodė, neįdomi." Ypač jaunimas pasigenda "bendresnių pažiūrų, platesnio dalykų vertinimo, šaltos informacijos, geros technikos." Sako, reiktų "akiračio praplėtimo ir išėjimo iš partinių rėmų," kad "nauji, plunksna susidomėję veidai" mūsų spaudą "suaktualintų." Mūsų nuomone, be

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

BEVILTISKAS LAUKIMAS

PALYDINT DABARTĮ, Į PRAEITĮ

Naujienose (1966, I, 8) atsirado labai įdomus straipsnelis "Lietuvos status quo ir perspektyva." Autorius nepasirašo, bet tai dar geriau, nes jis yra tipiškas mūsų tremtiniškos spaudos auklėtinis, politikuojančio žmogaus karikatūra.

Bet jau ir šis žmogus pradėjo galvoti savarankiškai. Ant galo savo straipsnely samprotuoja:

-- Esamasis Lietuvos status quo nepajudinamas ir perspektyva liūdnoka. Tad kas darytina? Būtų gerai, kad į šį klausimą atsakytų tie, kurie prieš ką nors darant tyli, bet post factum moko ir priekaištus daro, --

Žmogau mielas, nebūs gerai, "tie" neatsakys nieko, nes "jie" atsakymo neturi. Dar Klaipėdos netekimo išvakarėse Klaipėdos banko direktorius telefonais negalėjo Kaune surasti žmogaus, kurs pasakytų "kas darytina" su lity atsargomis, kad nepatektų vokiečiams. Mat, Kaune vienai vadaui miegojo, kiti baliavojo, tretį svečiavosi... Prabilo tik po anšiluso: duokite pinigų ginklų fondui!

Tai va, žmogau mielas, vis tautai nepasakydavo, "kas darytina": kai kilo II Pas. karas, kai atgavome Vilnių, kai sulaukėme bolševikų, kai sulaukėme nacių, kai vėl laukėme bolševikų — ir čia patys dasiprotėjome. "kas darytina" — bėgome.

O jau emigracijoje tai ne mes ką nors esminio darėme, bet su mumis kiti darė. Iš sugriuvusios Vokietijos mus išsivežėjo taip, kaip ūkininkai pavasarį nusišamdytus pusbernius. Išblaškė po visus kontinentus. Ir gerai padarė, nors mes mėgome sapnus apie kompaktinę emigraciją.

Esamasis status quo nepajudinamas... perspektyva liūdnoka... nežinia, kas darytina... nėra vaikul sijono, į kurį galėtų įsikibti... ne tik perspektyva, bet ir dabartis liūdnoka...

"Tie" nieko negali atsakyti, nes neturi atsakymo. "Tie" tik post factum moko ir priekaištus daro. Už tai reikia patiems suprasti padėtį ir iš "tų" atsakymo nelaukti, o post factum nei pamokymų, nei priekaištų nereikia klausyti.

Ir priviso "veiksnų," kaip grybų po lietaus. Nutarimus rašo, rezolucijas skelbia, o patys dažniausiai tėra ty po lietaus išdūgusių grybų teverti. Išsilvijo tragiškoji pusė ne ta, kad vadų būtų per daug. Ne, vadų turime apverktinai per mažai. O kartais į vadus talkos net ir tokie, kur tetiktų būti valščiaus raštininkais. Kad ir kaip klaustume, iš jų nesužinosime, kas darytina.

MUMS RAŠO

Mūsų kunigija pavergtoje Lietuvoje (ž. Tėviškės Žiburių, vasario 3 d., p. 2).

Neatrodo, kad mūsų kunigija per daug nuskrailusta, o gal tuos prabangius, ir super-įtaikingus parėdus, jiems atsiuntė kunigų Vienybės BALFiukas, kuris suskaldė mūsų BALFą ir žymią turto dalį sau pasiskyrė. BALFiukas, pasivadinęs Lithuanian Catholic Religion Aid, Inc., turi atskiras pa-

talpas ir atskirus tarnautojus (225 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.) ir rūpinasi tik kunigais.

Kai už BALFo suskaldymą buvo pasibarta, atsakė: tai Amerikos vyskupų pinigai, bet kad tie vyskupai duoda ne savo pinigų, o iš žmonių surinktus, tai jie nepaiso.

Naujuoju vyskupu, atrodo, labai patenkinti, juk tai Kremliaus ir Vatikano susitarimo pasėka.

naujų veidų redakcijose neatsiras naujų veidų aktualinimui. Jei koks bendradarbis meta idėjų "rinkon" savo mintį, ją apčiupinėti, pasverti, įkainuoti ir atmesti ar priimti, tai, pasak Vaižganto, "konservatyvūs iki kaulo smagenų" redaktoriai, arba, kaip su žurnalui Darbu, visai leidingų uždaro, arba, kaip Draugas, sudegina leidingų "pelėdą." Buvo nyku mūsų spaudoje prie Smetonos Lietuvoje, kaip daugeliu atžvilgių nyku ir dabartinėje Lietuvoje. Nyku, kaip TŽ pastebi ir mūsų "laisvoje" spaudoje. O priežastis ta pati: spauda iš tikrųjų ne laisva, ne "rinkiška," bet tiek nelaisva, kiek jos suakmenėjusių pozų redaktoriai. Kitais žodžiais, turime žurnalistų sąjungą, neturime žurnalistų; yra redaguojančių, bet nėra redaktorių.

Aidų žurnale vienas kalbininkas su filosofu, blogai užsimaskavę slapyvardžiais, parašė apie žvilgsnį į 1965 metus. Iš tiesų jų tema neatitinka straipsnio turinio, nes jie žvelgė ne į 1965 metus, o į lietuvių visuomeninę ir kultūrinę veiklą 1965 metais. Autoriai labai klaidingai įsivaizdavo, kad tokios apžvalgos rašyti labai lengva, už tai ir jų rašinys išėjo tik tokio pat lygio pasimaudymas veikloje, kaip ir pati veikla kad buvo. Ir jie paviršutiniškai suregistravo faktus, jų reikšmę nustatydami arba pagal pačių autorių troškimus arba pagal įvykių sukeltą reklaminių triukšmą. Tuose pačiuose Aiduose V. Trumpa rašo apie XIX amžiaus kovotojus ir kolaborantus, bet netiesioginiai pataiko į pereitus metus daugiau, kaip A. Rimvydas su J. Alaušium tiesiu taikymu. Matai — ans, V. Trumpa, yra istorikas.

Ne tik šių laikų gyvenimo faktų vertinimas, bet ir patys faktai yra daugiau ar mažiau dialektiški. Į klausimą: karas ar taika, šalis laikais atsakoma: nei karo nei taikos, arba — ir karas ir taika. Ar Liuteris buvo prakeiktas eretikas, konsiliumas atranda, kad gal jis buvo eretikas, o gal tik naujų, dabarčiai tinkamų idėjų pranašas. Šių dienų žmonija — lyg Dievo ieško, lyg nuo Jo gręžiasi. Scholastikas, kuriam rūpi visur gauti aiškų ir ryškų "taip" ar "ne," čia pasimeta: visą pasaulį įtaria suklydus. Išėivių tarpe yra labai populiarai klaida manyti, kad JAV politika su sovietais paremta klaidingomis prielaidomis ir už tai ta politika reiškliai nuolatnėmis klaidomis. O iš tiesų čia tėra kaltas mūsų vertintojų šiems laikams netinkamas galvojimo būdas.

Mūsų scholastikai Aiduose nesudarė išminties bendrą scholastiniame šių laikų pasimetime. Jie nutarė, kad Naujienos ir Vienybė yra toki vienisiai ir su scholastine pasaulėžiūra bei jos laikymusi, kaip ir šv. Tomo Akvintiečio raštuose. Už tai jie pasirinko kokią citatą iš Naujienų ar Vienybės ir iš jos "įrodė," kad Naujienos yra dešiniųjų, o Vienybė kairiųjų ekstremistų laikraščiai! Scholastiniai Aidų ekstremistai, matyt, patikėjo Vilnės aiškinimams, būk Naujienų rėdytojais nieko neįmano apie marksizmą.

Toli neįman — apie lapkričio 13 demonstraciją niekas kitas tiek neįgiamų pasisakymų nepaskelbė, kiek Naujienos. Bet tai netrukdo Naujienoms taipinti prieš Vienybę nukreiptą straipsnį, būk Vienybė kažkam nusikalto apie tą pačią lapkričio 13 demonstraciją pasisakiusi ne tik teigiamai. Taigi, suprask, žmogau, juos! Suprask ir Julijų Smetoną, kuris nerado vietos Dirvoje ir bėgo

Tęsiama 7 psl.

Dabar uolus Vatikano tarnas J. Savasis (kun. J. Vaišnora) jau neturėtų rašyti, kad Dievas persekiojamas Lietuvoje. Ta jo knyga — Kova prieš Dievą Lietuvoje — 1963 m. buvo visiems nemokamai sluntinėjama, dabar turėtų būti pataisyta ir išleista nauja taikingos koegzistencijos laida, nes ana buvo karingos koegzistencijos. Atrodo, taip ir bus padaryta, jei ne čia, tai bent ten — okupuotoje Lietuvoje.

Ką gero žada tokia Vatikano kunigų ir Kremliaus valdovu bendrystė? Ar tai nebus panašu į XIV-XIX ir net XX amžiuose, kada Lietuvos žmonės buvo lenkų dvasiškių lenkinami. Net vysk. A. Baranauskas (1831-1902), labai žymus jaunystėje lietuvis patriotas ir poetas, į amžiaus galą sulenkėjo ir lietuvių sąbotavo. Šitai kun. J. Vaišnora pateisina (ž. AIDAI 1965/10 Vysk. A. Baranauskas), pateisina, kai jau buvo Aušra ir Varpas, Basanavičius, Kudirka ir kt. Lietuva, buvusi triskart didesnė už Lenkiją, tapo 10 kart už ją mažesnė.

Ką žada naujoji sandora ir jos dvasla? Turime budėti.

P. A. SURDOTA



Atsisveikinant su UNCA prezidentu — Jungt. Tautų gen. sekr. U Thant įteikia JT korespondentų sąjungos pirm. jugoslavui Rudolf Stajduhar dovaną, pastarajam sugrįžtant dirbti savo profesijoje Jugoslavijoje. Kairėje naujasis JT korespondentų pirm. chicagietis Milton Freudenheim. Už Stajduhar matyti Vienybės leidėja V. Tysliavienė, JAV informacijos direktorius Frank Carpenter, jo žmona ir kt. Atsisveikinimas įvyko Jungt. Tautose vasario 17 d.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

pas voldemarininkus! Suprask ir tuos, kurie patys atstovauja buvusio gestapo bendrininkus, laikydami kažkokią tautinę čystatą, negali kalbėti su pavergta tauta ir tuo pačiu dedasi "tikrais" Lietuvos laisvės kovotojais!

Šventajame Rašte yra pasakyta apie laikus, kada reikšis daug netikrų pranašų. Krikščionybės vadai tesusirūpina savais netikraisiais, tai jų reikalas. Netikri tautiniai pranašai jau yra grynai mūsų reikalas. Ypač toki netikrieji, kurie labai panašūs į tikrus.

ZIEBIMO IR TEMDYMO PASTANGOS

Vasario 15 d., nepriklausomybės šventės išvakarėse, Darbininkas ieško pereinamųjų nepriklausomybės idėjų žiebusių ir temdžiusių, kitaip sakant — zakristijonų prieš mišparus ir po mišparų.

Žiebtimo pastangos: gegužės 15 ir 17 d. žygliai Washingtone, birželio 13 Lietuvos šventė Vatikano paviljone, birželio 21 Atostovų Rūmų rezolucija už Baltijos valstybių klausimo kėlimą Jungtinėse Tautose ir t. t. Ši žiebtimo pastangų apžvalga yra ir pati geriausia žiebtimo pastangų kritika. Praėjo metai, praėis ir kiti, o kas ilks iš šių žygdarbių? Skiltuvo smūgis į titnagą irgi yra efektinga, gerai matoma žiebtimo pastanga. Bet jei ta kibirkštis nežiebia pinties, tai iš kibirkšties nieko reikšmingesnio ir nebūna. Pereinamųjų metų žiebtėjai darė kai kurių pastangų, bet neturėjo tos pinties, kurios dėka kibirkštys įsirusentų ir vėliau duotų ugnies. Tokio neprasmingo skiltuvu į titnagą mušimo jau prisiklausėme daugiau kaip per dvidešimt metų.

Pereinamųjų metų nepriklausomybę žiebtančių klaida buvo ta pati, kaip ir per daugelį ankstesnių metų: nebuvo padaryta nieko, kad ilgai neliktų vien šviesulio prisiminimu, o įsirusentų, būtų reikšminga ir po daugelio metų.

Gaila, Darbininkas negali geru žodžiu paminėti paties ryškiausio pereinamųjų metų šviesulio. Seniai jau pribrendo reikalas ir prof. J. Kubiliaus lankymosi proga noroms nenoroms jis išryškėjo: reikia revizijos. Nesuklyskite: visi žinomi užpultieji yra ne temdymo, o nepriklausomybės šalininkai. Ryšiai su tauta (per tarpininkus ar be jų) tėra vienas iš dar niekieno neparasytos, bet daugelio naujauciamos programos. Kad iš senesnės ir jaunesnės kartos daug pajėgių galvų

Atkelta iš 6 psl.

vieni ar kiti būdu "sukilime" prieš nereikšmingų kibirkščių laidymą dalyvavo, visa tai rodo, kad tikrai ateina daug naujo. Reiks pagerbti nusipelnčius senuosius, bet jau reiks suprasti, kad ateitis (net ir netolima) priklauso jaunajai kartai (tarp kita ko — nenusiteikusiai senųjų paklusti ir be jokių pakeitimų tęsti žiebtimo pastangas).

Jaunimo kongresą rengiant, labai reikšmingų preliūdų reikia laikyti Clevelande atsisistatymus, o taip pat ir mėginimą rengimo pirmininką atstatyti, kitaip tariant, pralaimėjimą tų, kurie pereito dvidešimt penkmečio veikimo apimtį ir metodus bandė užtikrinti dar bent ketvirčiui amžiaus.

V. Volertas dainavo po Draugą šokinėdamas, o dabar pragydo ir Darbininke; padėkojo už besąlyginį pranciškonų laikraščio laikymąsi įsikibus reakcijos (besąlyginį — iki melo, šmeižtų, insinucijų ir t. t. imamai). Iš kito galo esame Darbininkui dėkingi ir ryšininkai, ypač už apsiuokinimą populiarinant Cicerę prof. J. Kubilių lydėjusį poltruką, išsigandusių bailių akyse pasirodžiusią šmėklą.

KUR TEKSTAI?

Kaip žinome, ALTo vadovai didžiavosi State Departmentui parašę skundą dėl netinkamo prof. J. Kubiliaus elgesio Amerikoje. Vėliau jie gyrėsi gavę atsakymą ir kai ką prasitarė apie atsakymo turinį. Niekur neteko užtikti paskelbto nei skundo nei atsakymo teksto. Ar tie tekstai yra kokia paslaptis?

Dabar tie tekstai būtų gan įdomūs palyginti su tuo trumpu spaudoje paskelbtu būk tai gauto atsakymo atpasakojimu. Kitaip tariant, po apsisiskandalinimo su Margučiu, nors kaltininkai ir nesusipranta atsisistatydinti, yra kai kurio pagrindo nepatikėti kai kurių asmenų garbingumu.

* LIETUVOS TRAGEDIJĄ asmeniškai išgyvenęs vieno buvusių Vienybės redaktorių brolio sūnus Milukas Kanados lietuviams kalboje pareiškė, būk Amerikos lietuviams gerai žinomo žodyno autorius A. Lalis badu miręs Panevežio gatvėje, Lalis gimnaitis, inž. P. Lelis cituoja gautą iš Lietuvos laisvą, kuriame sakoma: "A. Lalis mirė ligoninėje ir palaidotas iškilmingai, jo palaikus išstačius lankyti plačiai publikai Kultūros namuose."

STEBĖTOJO PASTABOS

Maskva nepakankamai išaiškino be pikto noro Sovietijos sieną peržengusio amerikiečio Motto mirtį, bevežant jį į baudos kalėjimą, todėl valstybės departamentas perspėja būsimus amerikiečius turistus apsigalvoti triskart. Motto palaikus laidojant Sheffield, Mass., prie .o miestelio senos, istorinės amerikiečių Congregational bažnyčios durų buvo vainikas su užrašu: "In Loving Memory from the Escapees of Estonia, Latvia and Lithuania."

Suprojektuoti Amerikos-Sovietijos konsularinė sutartis dar nėra JAV Senatui įteikta patvirtinti, nes komisija, kuri ją svarstė teturėjo pusiau viešus, ne viešus apklaušinėjimus. The Ukraina" Quarterly žurnalo redaktorius rašo: "Galima nurodyti bent dešimtį priežasčių prieš sutarties patvirtinimą. Pavyzdžiui, mes čia akis į akį tuojau susidurtume su Pabaltijo valstybių likimu. Amerika nepripažįsta smurtu atlikto Lietuvos, Latvijos ir Estijos įjungimo Sovietijon. Valstybės departamento teisių patarėjai nori tai tylomis praeiti, bet juk bet kokia konsularinė veikla šių valstybių ribose, praktikoje ir laikui bėgant, reikštų de facto įjungimo pripažinimą. Jas į konsularinę kokią sritį įrašius, padėtis pasidarytų visai ryški. Sekretorius Rusk tat Senato komisijai ir pripažino: "We do have a bit of a dilemma there."

Yra atsilikusių kraštų, o mes turime atsilikusių srovių. "Vienybiskai-tautinin-

kiška" Amerikos lietuvių istorija išspausdinta 1940 m. (veikalas "J. O. Širvydas"); "socialistinė" anuomet sulipdė St. Michelsonas, Katalikai 1953 m. nusprendė išleisti "katalikišką," ir redaguoti paprasė Scrantono u-to prof. dr. A. Kučą. Planuojama (jau 12 metų) du tomai: pirmas bus bendra Amerikos lietuvių istorija, antras — parapijos ir vienuolynai. Kada bus išspausdinta — niekas nežino.

Nominacijose SLA Pildomai Tarybai dalyvavo apie 1700 narių (iš per 10,000), Prezidentu nominuota P. P. Dargis (1,691 balsas), sekretore B. Pivaronienė (1,981 b.). Po 26-to SLA seimo 1911 m. Tėvynės redaktorius V. K. Račkauskas rašė: "Linkėtina, kad ir vėl kūnytusi gražus mūsų organizacijos sumanymas: suspiesti visus lietuvius išėivius į vieną didelį centrą, iš kurio eitų į visas lietuvių kolonijas vienybės ir šviesos spinduliai." Tokių "vienybiskų" minčių dabartinėje Tėvynės redakcijoje, gaila, neišgirsti, nes draugai redaktoriai užimti kovomis su "draugais."

Kearny, N. J., lietuvių vadovaujama Schuyler Savings and Loan draugija turto jau turi per 5 mil. dol. Aną dieną Draugas priminė, kad "Laukintai žmonės laikraščių neskaityt," o "lietuvių spauda yra mūsų tautinės gyvybės kraujas." Gal laikas būtų mūsų ir pašalpinėms ir ekonominėms draugijoms atnaujinti seniau turėtą gražų paprotį — paaukoti retkarčiais iš savo pelno kai ką ir mūsų "kraujui"?

ERŠKĖTROŽĖ

M I S L Ė,

užminta Clevelande

Tęšė tęšė Smetona
Pro miestą Kybartų,
Tęšė tęšė Lazoraitis
Prie popiežiaus vartų.

Tęšė Vlikas Bonoje,
Tęšė per Atlantą,
Tęšė Tęšė pro Niujorką
Prie Erijo kranto.

O paskui dėl šito tęsto
Ir buvo nuspręsta:
"Turim didį būtinumą
Išlaikyti tęstinumą!"

Tad dėl šito tęstinumo
Nėra jokio leistinumų
Į tėvynę važinėti,
Su profesoriais kalbėti.

Net siųst laiškus užu marių
Valdininkui arba kariui,
Nei rašytojų draugijai,
Nei tapytojų brolijai.

Nes visi jie komunistai
Ir bedieviai ateistai,
O, kaip valdžios tarnai,
Pavojingi mirtinai!

Nes jei valdiškas žmogus
Prie tų laiškų kiš nagus —
Lietuva moment sužlugs,
Tęstinumas pukšt! nutruks,
Ir daugiau jau niekas nieks
Jo sumegzti nepajėgs!..."

PERPETUM MOBILE

Bitės skrenda į laukus,
Lydi jas tranai...
Kosmonautas neimlus,
Murkdo jį žiauriai...

Varnos balsas nešvelnus,
Kranksi nuobodžiai...
Kai pažūri ristikus —
Imasi smagiškai...

Apie altus ir vlikus
Seniai kalba įkyriai...
O jaunimas mūs veržlus
UN ima atkakliai...

Ekonominių planų,
Vis paruoštų tobulai
Tas tarybinis žmogus
Neįvykdo amžinai...

Žąsys skrenda į pietus
Lydi gervės ir garniai...
Aukso gi žąsis pas mus
Apsistojo pastoviai...

A. RASA

CHORŲ REGISTRACIJA IŠKILMĖMS WASHINGTONE

New Yorko Muzikos Komisija maloniai kreipiasi į visus Amerikos ir Kanados gerb. kun. klebonus, vargouninkus ir muzikus, nuoširdžiai prašydama jų globojamus bei vadovaujamus chorų ir ansamblius registruotis pas Vincą Mamaitį, 209 Clark Place, Elizabeth, New Jersey 07206, Telef.: (201) 351 -- 9507, atlikti giedojimams 1966 m. rugsėjo 4 d. -- sekmadienį (pirmadienį bus "Labor Day"), Šiluvos paminklinės koplyčios pašventintimo iškilmėse šventovėje (2 val. p. p.) ir Lietuvių Religinio Kongreso manifestacijoje (5 val. p. p.), katalikų universiteto sporto salėje, Washingtone, D. C., sekantiomis sąlygomis:

I. Kellonės išlaidas choral padengia patys. Choristai stengiasi būti apsirengę tautiniais drabužiais, o ypač moterys. Visi užsiregistravusieji choral būtinai privalo dalyvauti generalinėje repetitijoje Washingtone, D. C., kat. univ. sporto salėje, rugsėjo 4 d. -- sekmadienį, 12 val. vidudienį.

II. Choral paruošia sekantį giedojimų repertuarą: a) Keturius chorinius kūrinius, atliktinus keturiais mišriais balsais: 1. Jono Dambrausko "Malda už Tėvynę," 2. Česlovo Sasnausko giesmės "Marija, Marija" pirmą ir trečią posmą, 3. Amerikos Himną ir 4. Lietuvos Himną; b) Dvi bendruomenines giesmes, atliktinas vienu balsu: 1. Konrado Kavecko himno Kristui Karaliui "O Kristau, pasaulio valdove" du posmus, "Es dur" tonacijoje, ir 2.

Vlado Budrecko giesmės į Mariją apsišventusią Šiluvos "Dievo Motina meilinga" du posmus, "Es dur" tonacijoje; c) Keturias bendruomenines giesmes, atliktinas laudiniai (su pritarimu): 1. Antano Strazdelio -- Juozo Naujalio giesmės "Pulkim ant kelių" tris posmus, "F dur" tonacijoje, 2. Tikinčiųjų Maldos invokacijų atsakymus "Meldžiam Tave, Viešpatie" ir į paskutinę invokaciją atsakymą "Užtaryk mus," giedamus "Šventas

Dievas" melodija, "F dur" tonacijoje, 3. Juozo Naujalio giesmė "Jėzau, pas mane ateikl," "D dur" tonacijoje, ir 4. Psalmę "Dievas mūsų tvirtovė," "F dur" tonacijoje.

III. Užsiregistravusieji choral gaus gaidas visų aukščiau išvardintų kūrinių, išskyrus Amerikos Himną, kurį paruoš iš Dainų Šventės repertuaro. Chorų registraciją baigiasi 1966 m. balandžio

Tęsiama 12 psl.

GERIAUSIOS METŲ PREKĖS

Dovanos jūsų giminėms

ir artimiesiems USSR

JŪSŲ PATARNAVIMUI PODAROGIFTS, INC. PARODŲ SALEJE IŠSTATYTI TIK KĄ GAUTI "LAIMĖTOJAI" TARPTAUTINĖSE PARODOSE.

Susipažinkite su naujausiu modeliu automobilio "MASKOVIC";

Apžiūrėkite pagerintos kokybės motociklą "IŽPLANETA";

— televizijos aparatai naujausios konstrukcijos;

— foto aparatai su patobulintais objektyvais, pagamintais iš ypatingo stiklo;

— ekonomiškai šaldytuvai;

— elegantiški kailių paltai ir kepurės iš pagarsėjusių rusiškų kailių;

— pagarsėję rusiški delikatesai: grūdėtos ikros, didžiųjų vėžių konservai: "Čatka" ir "Ako", o taip pat kiti maisto produktai.

VISA TAI JŪS GALITE PIRKTI PAS MUS!

Pirktos specialiai atpigintomis kainomis prekės pristatomos Jūsų giminėms:

— neribotas kiekis;

— be maitų;

— be kitų mokesčių.

garantuoja skubų, tikslų dovanų pristatymą ir pranešimą apie jų gavimą.

Reikalaukite naujų mūsų katalogų, kuriuose rasite pasirinkimui daugybę pramonės gaminių ir maisto produktų.

DOVANŲ PAŽYMEJIMAS — geriausias būdas užsakyti dovanas savo giminėms USSR!

JIS ŽYMIAM SUPRASTINS užsakymų formalumus;

IŠPILDYS bet kokius Jūsų giminių pageidavimus;

PATENKINS juos pasirenkant užsakytų prekių pagal savo skonį ir jų kokybę;

PADES suderinti Visasąjunginės importo — eksporto "Vnešposyltorgui" priimti užsakitų įmonių prekėms, nenurodytoms kataloge,

NUSTEBINS Jus savo priekėjiška specialybe.

Išimtinai palankūs kainomis — keliai Jūsų artimiesiems, gyvenantiems USSR į puikiausius kurortus Sovietų Sąjungoje. Jų vaizdai išstatyti

PODAROGIFTS, INC. Parodinėje Salėje.

Rašykite, skambinkite, reikalaukite informacijų iš Podarogifts, Inc. — vienintelės firmos J. A. V-se turinčios specialią sutartį su V/O "Vnešposyltorg" išpildyti dovanų užsakymus Jūsų giminėms USSR.

PODAROGIFTS, Inc.

220 PARK AVENUE SOUTH
(kampas 18th St.)
NEW YORK, N. Y. 10003
Tel. 212 - 228 - 9547

WINTER GARDEN TAVERN Inc.



VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas EV 2-6440

SALE VESTUVEMS
ir kitokioms pramogoms.
Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis
kainomis.
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Lietuviai Advokatai

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. AP 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Skaniausia lietuviška
duona gaunama
SILVER BELL
BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Sav.



PYRAGAI VEDYBINIAM
IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus
prašome telefonuoti:
STagg 2-5938

36-40 Stagg Street
Brooklyn 6, N. Y.

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias
pasaulio vietas.



MATTHEW IR ADELE MAŽEIKAI
Savininkai

80-15 Jamaica Avenue, Woodhaven 21, N. Y.

Telefonas: VIRginia 9-3112

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA
Patarnauja perkant ir parduodant namus,
apdraudimo reikaluose, užpildant taksus.
ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU
Parduoda bilietus visomis susisiekimo
priemonėmis į visas pasaulio vietas.
MONEY ORDERS.

87-09 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Papildomai apie V. D. Gimnaziją

Nors sukaktvinėje Gimnazijos laidoje Vieniobė sutalpino nemažai medžiagos, bet jos dar atsirado ir vėliau, ypač pavykus gauti papildomų duomenų apie kai kuriuos abiturientus. Taip pat atsirado ir komentarų - dėl Vieniobės VDG leidinio pasisakė visa eilė Vieniobės skaitytojų ir buvusių VD Gimnazijos auklėtinių. Todėl Vieniobė šiame savo numeryje VD Gimnazijos sukakčiai skiria dar du puslapius viename lape ir prašo juos prijungti prie anos sukaktvinės laidos.

Salomėja Narkeliūnaitė

REDAKTORĖS PASTABOS

Dabar, kai jau pora mėnesių skiria nuo to Vieniobės numerio, kuriuo buvo atžymėta Vytauto Didžiojo Gimnazijos 50 metų sukaktis, galima pasidžiaugti, jog tai buvo vienas gerų faktų mūsų kultūriname gyvenime.

Iš privačių atsiliepimų ir laiškų, kuriuos yra tekę gauti Vieniobei ir jos redaktorei asmeniškai, atrodo, kad buvusiems VD Gimnazijos auklėtiniams šis leidinys buvo malonus jų gyvenimo dalies priminimas. Asmenys, kurie bendrai domisi lietuviškos kultūros apraiškomis, vertino VDG laidą istoriniu požiūriu, pabrėždami, kad ligšiol vienoje vietoje dar nebuvo buvę surinkta tiek daug medžiagos apie kurią nors gimnaziją. Kitų gimnazijų auklėtiniai, beveik pavydėdami, kalbėjo, kad "kiekvienos gimnazijos abiturientai norėtų tokio leidinėlio."

Iš Argentinos rašydami, mūsų bičiuliai sveikino, kad Vieniobė vienintelė taip gražiai tokios svarbios Gimnazijos sukaktį paminėjo. Ta pačia proga reiškė nusistebėjimą, kad kiti Amerikos lietuvių laikraščiai nei geruoju, nei bloguoju tos Vieniobės laidos savo skiltyse neprisiminė. Bet kartu ir pridūrė: "Turbut, tai pavydo ženklas, nes Vieniobė nepagailėjo nei darbo, nei lėšų VD Gimnazijos sukakčiai paminėti, kai tuo tarpu tie laikraščiai neįstengia net savo pačių sukaktvinių numerių parengti..."

Šalia entuziastų, buvo ir kritikų. Vieni tvirtino, kad per mažas istorinis fonas ir nepilnai nušviesta lietuvių padėtis lenkų okupacijos laikais. Kiti priminė, jog reikėję nurodyti, kad gimnazija ir kitos liet. mokyklos buvo išlaikomos iš nepriklausomos Lietuvos gautais pinigais.

Teisūs ir vieni ir kiti. Tačiau šitokiame kuklios apimtės leidinėlėje, kiekvienas gali suprasti, nebuvę įmanoma parašyti studijos apie lenkų persekiojimus. VDG laidoje ir buvo pabrėžta, kad tai "faktų ir vaizdų rinkinys," vadinasi, ne studija, ir pabrėžta, kad tokios studijos reikėtų.

Kondensuotai buvo nušviesta tai, kiek gimnazijai teko patirti skriaudų nuo lenkų, ir buvo pabrėžta, kad tai tik dalis to, ką okupuoto Vilniaus krašto lietuviai yra patyrę. O tai, kad nepriklausoma Lietuva duodavo pinigų gimnazijai ir kt. lietuviškoms įstaigoms išlaikyti, tai čia nedidelis jos nuopelnas - ji ir privalėjo duoti, o jei būtų ir nedavusi, tai ar jau Vilniaus lietuviai nebūtų mokęsi? Sakyčiau, nuopelnas yra tik tų asmenų, kurie, rizikuodami savo gyvybe, tuos fondus perveždavo. Jų tarpe reikia suminėti neseniai Vilniuje mirusią Marcelę Kubiliūtę, vieną iš eilės tokių, kurių sumanumu ir energija rėmėsi Vilniaus Gimnazija ir kt. švietimo įstaigos.

Ir Amerikos lietuviai, lankydami savo tėvų žemėje ir užsukdami į Vilnių, Vilniaus krašto lietuvių įstaigoms pinigų nuveždavo. Jų tarpe buvo dabartinės Vieniobės leidėjos Valerijos Tysliavienės tėvas Jonas Vaivada, newjersietis Albinas S. Trečiokas, J. Borden ir kt.

Bendrai sumuojant atsiliepimus, Vieniobė gali konstatuoti, jog ji visiškai patenkinta, kad tą leidinėlį jai pavyko suredaguoti ir išleisti. Jei jos raginimo paskatinti, buvę tos Gimnazijos auklėtiniai ateityje parengs ir išleis atskirą studiją, tai ko daugiau ir benorėti.

VIENYBĖ, 1966 m. vasario 24 d.

JIE RĖMĖ VILNIEČIUS



JONAS VAIVADA



MARCELĖ KUBILIŪTĖ

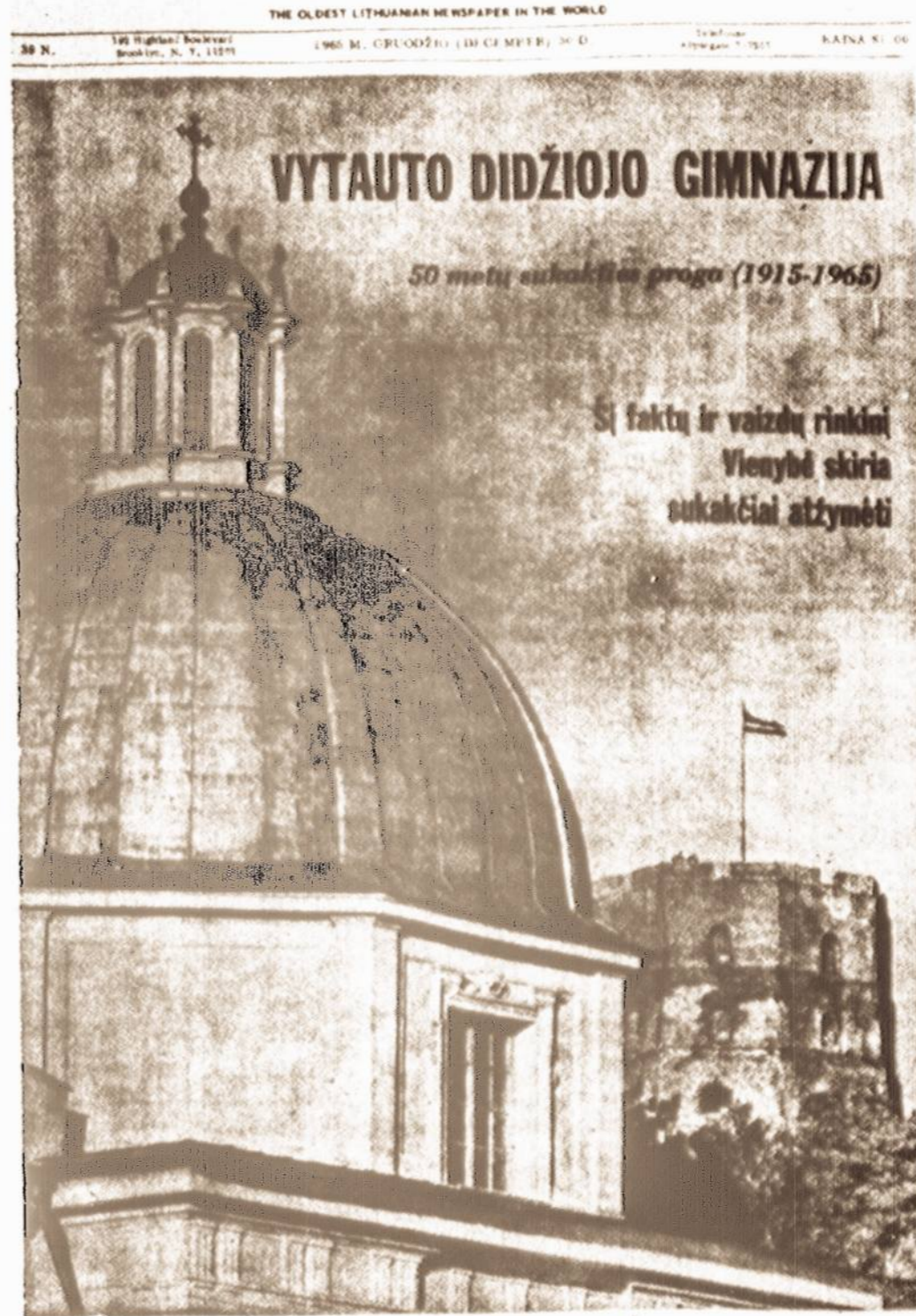


A. S. TREČIOKAS



Nuotrauka, kurią Vieniobė gavo iš vieno buv. Švenčionių Liet. Gimnazijos mokinio, tą gimnaziją lenkams uždarius 1938 m., kartu su daugeliu tos gimnazijos mokinių persikėlusio į VD Gimnaziją. Jisai rašo: "Tai mūsų atsiveikinimo su Švenčiomis nuotrauka". Nuotraukoje visi moksleiviai, kurie gyveno ar maitinosi bendrabutyje. Viduryje bendrabučio vedėja Bronė Cicėnaitė-Laurinavičienė (dabar Chicagoje) ir gimn. dir. Aug. Mačionis.

VIENYBĖ



VIENYBĖS leidinys Vytauto Didžiojo Gimnazijos 50 metų sukakčiai paminėti. Kas šio egzemplioriaus dar neturi, gali įsigyti Vieniobėje, prisijunčiant \$1.00.



Čia istorija prasidėjo prieš 50 metų. Tada Pohuliankos, o dabar Basanavičiaus gatvėje esantys namai, kuriuose vyko pirmosios Gimnazijos pamokos.



1938 m. laida, kurios nebuvo Vienybės VDG sukaktuviniam leidinyje. Ją sudarė dvi klasės A ir B, todėl, kad prie VDG tais metais prisidėjo ir Švenčionių Lietuvių Gimnazijos mokiniai, kurie į Vilnių persikėlė, tais metais jų gimnaziją lenkams uždarius. I eil. iš k. į d.: M. Stonys, J. Maksimavičius, E. Keinytė, kapelionas kun. Ed. Basys, dir. M. Šikšnys, auklėtojas Br. Untulis, Krickaitė, A. Pakula, Alb. Žygas, II eilėje: Br. Miškinis, J. Gudavičius, Br. Raginytė, A. Kisielius, A. Glaudelys, G. Žygaitė, K. Paukštė, Br. Mulytė, S. Čibas, F. Miškinis, V. Valeiša, B. Juršėnas. III eil.: Vyt. Budzeika, P. Čibiras, A. Sudiškis, Leonavičius, E. Panavaitė, L. Misiūnas, L. Gaidelytė, J. Gasparavičius, E. Marcinkevičiūtė, J. Budrevičius, V. Simėnas, IV eil.: A. Sabaitis, A. Rastenis, A. Kvaraciejus, (neatpažintas), Alf. Miliušis, V. Ūdraiūtė, Ant. Veršelis, Br. Paplauskaitė, Vyt. Gutauskas, E. Matkevičiūtė, J. Puišė, K. Nekrašas, Petruškevičius, Panavas.



Povilas Osmolskis, pats dar gimnazistas, bet jau besireiškiantis kaip dailininkas ir žurnalistas, buvo vienas pirmųjų, 1939 m. atvykęs į Vilnių ir aprašęs VD Gimnaziją neprik. Lietuvos spaudoje.



Pirmieji svečiai iš nepr. Lietuvos VD Gimnazijoje per 1939 m. eucharistininkų kuopos kūčias. I eil. iš k. į d.: S. Narkėliūnaitė (kuopos pirm.), Tėvų K-to narė Narbutienė, bendr. ved. Petravičiūtė, svečias iš Lietuvos Ed. Karnėnas (Liet. paštininkų atstovas), Tėvų K-to narė Valeišienė, kun. Ed. Basys, dir. M. Šikšnys, kun. V. Taškūnas ir Tėvų k-to nariai Narbutas ir Budzeika. Šioje mokinių grupėje yra dabar jau garsių asmenų: kun. V. Šarka, šokėja A. Valeišaitė, dr. A. Prunskienė, dr. J. Kakarieka ir kt.

Vilniečiai muzikai

* KRUTULYS ANTANAS - nuo 1919 m. Vytauto Didžiojo Gimnazijos muz. mokytojas, moksleivių chore, studentų choro vedėjas, dabar J. T. Kelpšos v. muzikos mokyklos mokytojas. Autorius "Trumpo muzikos žodyno" ir "Lietuvių teatre ir muzikos chronologija" Vilniaus krašte.

* PALEVIČIŪTĖ-ČIBIRIENĖ ELVIRA - prieš II Pas. karą baigė Vilniaus konservatoriją, pianistė, dirbo V. D. Gimnazijoje ir koncertavo, vėliau visą laiką iki pereinamųjų metų dirbo J. T. Kelpšos v. Muzikos mokykloje. Dabar pensininkė.

* KARUŽAS ANTANAS - prieš II Pas. karą baigė Vilniaus konservatoriją, pianistas, gyvena Varšuvoje, garso redaktorius radiofone.

* SUDIŠKIS BRONIUS - caro laikais baigė Vilniaus muzikos mokyklą, po karo baigė Lietuvos mokytojų seminariją, buvo šv. Mikalojaus bažnyčios vargoninku, vėliau mokytoju liet. mokyklose. Vedė mokyklų ir bažnytinį chorą.

* JURGA JUOZAS - prieš II Pas. karą baigė Vilniaus konservatoriją, pastovaus darbo neturėjo. Rinko liaudies dainas. Dabar dirba Kultūros technike.



Iš šių namų lenkai metė lietuvių gimnaziją per jėgą. Šiuo metu juose Valstybinė Konservatorija.

Buvęs vilnietis mums rašo

Miela Sese,

sujaudinai mane VD Gimnazijos aprašymu, kaip filme atkūrei Vilniuje išgyventus metus. Teko ir man nuo lenkų policijos skriaudų patirti ir Markučių bendrabučio apgultime su lenkų jėzuitų gimnazistais grumtis, o einant vakare į seminarijos popietines pamokas dairytis, kad akmeniu negautum į galvą.

Teko grumtis ir gimnazijos rūmuose, kada lenkų policija jėga mus varė. Tuo laiku pusė Vilniaus didžiųjų namų buvo tušti, o lenkams vistiek prireikė lietuvių gimnazijos ir Subačiaus gt. lietuvių prieglaudos ir kt. namų.

Atsimenu, kai gimnazijos rytinės pamokos pasibaigė 3 val. pp., lenkų policija saugojo duris, kad popietiniai mokiniai neįliktų. Mes, vyresni, sumojom, ką daryti -- vienas ant kito pasistodami, iš kitos pusės rūmų, sulipo, o mokytojai ir dr. Basanavičius, dir. Šikšnys, dir. Kairiūkštis stovėjo gatvėje, nes policija nieko neleido pro duris.

Atvykęs vyr. policijos komisaras koltėjo policininkus, kam sulėjo mokinius, policininkai teisinosi: "Pante komisarze, nie jeden nie szedk." Tik apie 11 val., po ilgų grumtynių, ir man teko šautuvo buože į nugarą. Giedodami Lietuvos Himną, apleidom gimnazijos rūmus, gatvėje lenkų gimnazistai ir studentai lazdomis mus sutiko, daug sužeidė, kitus areštavo.

Sese Salomėja, daugeliu lietuvių, ypač vilniečiams, atkūrei Vilniaus mielę. Už tai spaudžiu broliškai ranką ir sakau vilnietišką ačiū. Tikiu, kad Lietuvos mylėtojai, ypač vilniečiai, niekados Tavęs neužmirš.

Traktietis J. K.

* JULIUS SINIUS, pastžymėjęs muzikas savo kompozicijom ir veikla su Varpo choru, kuris 1938 m. lankėsi nepriklausomoje Lietuvoje. Pradžioje mokytojavo Švenčionių Liet. Gimnazijoje, vėliau VDG, vedė choras, dūdų orkestrus lenkų okupacijos metu ir Vilnių atgavus bei karo metu, Harmonizavo liaudies dainas, rašė giesmes chorams, sukūrė keletą kantatų, simfonijų. Jo kūryba lyriška, dažnai sentimentali.



SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Chicago Neolituanyų krepšinio komanda laikosi tvirtai išsikibusi geriausiųjų šio meto Amerikos lietuvų krepšinio vienetų viršūnėje. Šis penktukas, laimėjęs Chicago pirmenybes lapkričio mėnesį, vasario 5-6 dd. nusinešė didesnę pergalę -- laimėjo Vid. Vakarų Sporto apygardos vyrų krepšinio pirmenybes.

Nėkoks šį kartą buvo tos pirmenybės, tačiau Neolituanyų pranašumas ir laimėjimas dėl to nesumažėja. Tik 4 komandos teikėsi čia pamėtyti kamuolį. Būdavo laikai, kuomet iki 7-8 penketukų į panašias pirmenybes sugužėdavo. Nesimatė čia Clevelando Žaibo, Chicago Aro, jau nekalbant apie "žuvusias" komandas -- Baltijos Jūra, na, ir Bridgeporto vyrus (šie, be rodo, tik kartą pabandė laimėti).

Šį kartą rungtyniavo chicagočiai: Neolituana, Neris, Lituanica (anksčiau ji save studentų komanda vadindavo, dabar -- jau dalis jos žaidėjų išėjo iš studentiško amžiaus) su Detroito Kovo atsiųstuoju penketuku. Jeigu kas iš svečių tikėjosi gero žaidimo, kokių jie pasižymėjo praėjusių metų apygardinėse pirmenybėse, šį kartą tie nusivylė. Pirmąją dieną Kovą parklūpė nepastovioji Neris, kuri užmetė šimtinę su kaupu. Rungtynių pasekmė buvo tikrai "profesionališka" -- 121:91. Tačiau Kovas kiek atsigriebė sekma dieną, laimėdamas rungtynes dėl trečiosios vietos (įveikė Lituanicą 83:78).

Baigmėje sekma dieną sustiko Neris su Neolituana, kurie šeštadienį buvo nuskriaudę besenstančią Lituanicą 106:78. Baigminės rungtynės neparodė įmantresnio krepšinio meno: čia tebuvo tik viena komanda -- Neolituana, kurią galima vadinti kolektyvu, o Neris tik šiaip susiklijavęs vienetas. Tad Neolituana ir laimėjo lengvai -- 111:83.

Pas Neolituanus nepamainomas buvo Ed. Modestavičius, kuris dabar žaidžia ir už neblogą Chicago amerikiečių komandą, su kuria sausio mėnesio pradžioje buvo nusibastęs net į Ispani-

ją. Baiginiame susitikime Modestavičius (jis dabar vadinasi Modestu) sukaltė net 45 taškus. Geras buvo ir De Paul un-to žaidėjas Birgelis, Illinois un-to Chicago skyriaus rinktinės krepšininkas Miknaitis. Be jų, dar pasirodė Augius, Vaišnoras, Jankauskas, Molis (tik šeštadienį) ir kt. Nerį atstovavo: Galinaitis, Jankauskas, Varnas, Kibaras, Šimkus ir kt.

Sausto 22-23 dienomis Detroito įvykusiame Liet. Sporto Sąjungos (SALFAS) suvažiavime buvo priimta dėmesio vertytų nutarimų.

Kaip rašo K. Lukošius Tėviškės Žiburiuose, čia buvo diskutuotas praeiglo klausimas išvykų laikotarpyje ir dėl to vienbalsiai nuspręsta, kad jaunieji būtų prižiūrimi ne tik aikštėse, bet ir už jos ribų -- juos apnakydinant ir prižiūrint jų pasilinksminimus. "Klubai ateityje bus griežtai baudžiami, jei jie leis sportininkus vykti į varžybas be atsakingų vadovų. Jie bus atsakingi nuo išvykimo iki grįžimo: toklu būdu bus išvengiama tėvų būkštavimo bei nepasitikėjimo klubais ir savo pačių vaikais," -- sakoma šiuo reikalu.

Dar vienas nutarimas -- atsisakymas nuo bendrų klubinių laimėtojų varžybose taškų skaičiavimo. "Tai gal šiek tiek sumažins kaikiurių klubų veržimąsi į žūtbutinius laimėjimus, tačiau kad ir neužtarnautos garbės, pasieptant arba užmirštant morale, etiką bei estetiką ir paliekant tai spręsti užkulisams. Vietoj to nutarta geriau iškelti klubą, kad ir be jokių laimėjimų, kad ir be jokių žvaigždžių, jeigu jis pasirodo esąs tikrai sportiškos dvasios kultūringas ir drausmingas bei pasigėrėjimo vertas vienetas aikštėje ir už jos ribų", -- rašo K. Lukošius.

Buvo priimtas sudarymas B klasės prie suaugusiųjų grupės. Ši B klasės sudarymą, atrodo, iššaukė vietinių klubų sportininkų nepasitenkinimas dėl negavimo progos žaisti, nes daugumai jų, kai ateina varžybos, atstovauja

Trumpai

* KANADOS sporto apygardos vyrų krepšinio pirmenybės (įvyko vasario 12-13 dienomis) laimėjo Toronto Aušra. Aušra baigmėje įvykė Hamiltono Kovą 116:108. Pas Aušrą geriausiu metiku buvo Staniulis, kuris per dvejias rungtynes pelnė 91 tašką. Iš Kovo tarpo Meškauskas pasiekė 81 tašką (irgi per 2 susitikimus). Montrealo Tauras laimėjo III vietą, nugalėdamas Toronto Vytį 71:55.

* ADELAIDĖS Vytis laimėjo I vietą vyrų krepšinyje Australijos liet. spo.to šventėje, įvykusiame gruodžio 27-31 dienomis Geelonge. Vyties komandos pagrindinį penketuką sudarė: R. Daugalis, D. Atkinson (australietis, vedęs lietuvaitę M. Keļertaitę), Levickis, A. Radzevičius, J. Jaunutis. Tolimesnes vietas vyrų krepšinyje užėmė: Geelongo Vytis, Sydnėjaus Kovas, Melbourne Varpas, Hobarto Perkunas. Taip pat šventės metu įvyko Australijos liet. krepšinio rinktinės susitikimas su Geelongo australiečių rinktine, kuri laimėjo lietuviui 42:36. Australijos liet. rinktinėje žaidė: R. Daugalis, V. Levickis, S. Lukosevičius, D. Atkinson, V. Soha, E. Lipsys.

* CHICAGOS Lituanicos klubas rengia pergalėms paminėti vakariene-banketą. Šis įvykis kovo 5 d. Šarkos restorane.

* LIETUVOJE išleista knygelė apie Lietuvos krepšinio gyvenimą. Ši mėnesi taip pat pasirodys knyga apie Tokijo olimpiadą ir apie Lietuvos boksintikus.

* UZSIENIO lietuvų sporto kronika vėl buvo patalpinta Vilniuje išeinančiame Sporte (1966 m. Nr. 12). Šiame laikraštyje dabar gana dažnai galima užtikti informacinių žinučių apie Amerikos ir kitų kraštų lietuvių sportinę veiklą.

sugraibyti iš visokių vietų taip vadinamos žvaigždės -- neaiškūs lietuviai, vienkartiniai ir visai neaktyvūs klubo veikloje asmenys. Atsiranda jie tik žaidynėms, žinoma, gauna už tai atlyginimą ir vėl dingsta iki kitų metų," -- sakoma Tėviškės Žiburiuose.

Apie kitus suvažiavimo nutarimus parašysime ir savo pastabas duosime sekančiame numeryje.

Juokinga...

PUSMEISTRIS

Piliėtis, ieškodamas darbo, atėjo į radijo remonto dirbtuvę. Vedėjas paklausė: -- Ar galite dirbti radijo aparatų remonto meistrui? -- Galiu tik pusmeistriu. -- Kodėl? -- Matot, išardyti aparatą moku, o sudėti -- ne.

JAU SUSIRŪPINO

-- Greitai pradėjote plikėti, -- sako kirpėjas klientui. -- Reikia susirūpinti. -- O aš jau susirūpinau, -- atsakė tas. -- Skiriuosi su žmona. Ataugti gal ir neataugs plaukai, bet nors liks tie, kurie dar nenuslinko...

TIK ŽIEMĄ

-- Ar jūsų klube visada taip šalta? -- paklausė kartą klubo vedėją. -- Ne. Tik žiemą, -- atšovė tas.

IŠEITIS

-- Ši spyna bloga. Ji užsirakina, bet neatsirakina, -- tarė pirkėjas, grįžęs į ūkinių prekių parduotuvę. -- O jūs pamkite dar vieną, kuri atsirakina, bet neuž-

rakina ir bus gerai, -- atkirto pardavėjas.

SVEČIUOSE

-- Mama, mama! Buvome pas tetą žiūrėti televizijos. -- Na, ir kaip jus sutiko teta? -- Nuostabiai! Kai tik nuėjom, pamačiusi mus, ji suplojo rankomis ir sako: "Viešpatie! Tik jūsų čia be-trūko..."

APDAUŽYTI ARBŪZAI

-- Mama, iš kur aš atsiradau? -- klausia keturmetis berniukas. -- Tėtis arbūzuose pagavo. -- O tėtė iš kur atsirado? -- Jį bobutė arbūzuose pagavo. -- O tave irgi arbūzuose pagavo? -- Ir mane, vaikel, ir mane... -- Aha! Dabar man aišku, kodėl tie mūsų arbūzai tokie apdaužyti. Irgi pasirinko vietą vienas kitą gaudyti!

NEUŽMIRŠKITE

ATNAUJINTI VIENYBĖS PRENUMERATĄ!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

ANITA R. GARSZVA

JOHN A. PAULEY

231 Bedfo. J Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

Three Joe's SERVICE STATION, Inc.



85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

SUNDERLAND, MASS. Savo metu buvusi gausi lietuvių ūkininkų kolonija šiais laikais baigia nykti -- senieji lietuviai ima palengva pranykti, o jaunieji nutautėję arba išėję į miestus.

Vasario 20 d. rytą su šiuo pasauliu persiskyrė vienas tų senųjų ūkininkų -- IZIDORIUS LAURINAITIS, būdamas 80 m. amžiaus. Vellionis buvo gimęs Lietuvoje, Kančėnų sodžiuje, Gruzdzijų valsč. Giliai nuliūdusius paliko žmoną Zuzaną, sūnų Rapolą su šeima ir daugiau giminių, jų tarpe svaikinį Praną Narvydą Brooklyne, Laurinaičių šeima yra ilgamečiai Vienybės skaitytojai, bene vieni dabar iš seniausųjų.

NEW YORKO LENKŲ DIENRAŠTIS NOWY ŚWIAT neseniai paskelbė sąrašą savo tautos žmonių, kuriuos ryšium su Lenkijoje katalikybės 1000 m. jubiliejumi, prašo šv. Tėvą paskelbti šventaisiais. Tame sąraše įdėta ir arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus pavardė, pažymint, jog jis buvęs Vilniaus vyskupas ir marijonų vienuolijos atgaivintojas.

STAN V. EVERTS, istorijos mokytojas Pacific Palisades, Cal., aukštesnioje mokykloje, vežiu mirė vasario 11 d. Prieš porą metų jis buvo vedęs Rasą Jakštaitę, brooklyniečio Stasio Jakšto dukrą. Buvo pusiau airių, pusiau lenkų kilmės, Mirė būdamas 38 m. amž. Be žmonos Rasos, kuri turi dailininkės talentą ir šiaip meninių sugebėjimų, vellionis paliko mažametę dukrą. Vellionis pasižymėjo kaip Europos kultūros mėgėjas, ir dar ateinančią vasarą buvo numatęs pakeliauti po Europą.

KAZYS ALGENIS, gyv. Brooklyne, savo laiku buvęs Karaliaučiuje Lietuvos vicekonsulas, praeitą savaitę Lietuvii Fondui paaukojo 100 dolerių.

ANTANAS SNIEČKUS, "žygininkas" į Washingtoną bei į Jungtines Tautas New Yorke, praeitą sekmadienį kaip pagrindinis kalbėtojas pasakė kalbą Philadelphiaje Vasario 16 minėjime. Kalbėtojas į Philadelphiajį buvo nuvykęs su savo artimais bičiuliais Edvardu ir Kazimiera Genevičiais iš Brooklyno.

CHORŲ REGISTRACIJA

Atkelta iš 12 psl.

30 d. Prašome chorų registruotis kiek galima anksčiau.

IV. Chorai, norintieji dalyvauti ruošiamose iškilmėse (ir tie chorai, kurie žodžiu jau yra davę savo sutikimą dalyvauti), yra prašomi prisijusti Vincui Mamalčiui sekancias informacijas: 1. Choro pavadinimas (papapinis ar ansamblis), 2. Choro dirigento vardas, pavardė ir adresas, 3. Kiek choras turi balsų: sopranų, altų, tenorų ir basų 4. Kiek egzempliorių gaidų chorui reikės pristatyti.

V. Šiluvos šv. Marijos paminklinės Koplyčios Wa-

shington, D. C., Komitetas ir Lietuvos Religiniam Kongresui Rengti Komitetas nuoširdžiai visus prašo suprasti ir įvertinti šiais metais Washingtone rengiamų iškilnių svarbą ir kviečia chorus savo dalyvavimu prisidėti. Norime, kad tai būtų mūsų lietuvių religiniai tautinis triumfas.

Pirm. Vincas Mamaitis, vicepirm. Algirdas Kačanauskas, kun. Vladas Budreckas, muz. reik. įgallotinis, sekr. Mykolas Lluberskis.

Išnuomojamas kambarys vietoje prie patogaus susistemo tinklo, 58 Bradford St., Telefonuoti AP 7-8628.



Sėkmės naujame poste S. Narkėliūnaitė linki į Belgradą išvykstančiam buv. JT korespondentų sąjungos pirm. Rudolfui Stajduhar atsiveikiniame, kuris įvyko JT vasario 17 d., dalyvaujant korespondentams ir ambasadoriams. V. Tyslavienės nuotrauka



Atsiveikinant su Jonu Graigaičiu-Grigaliūnu... Iš kairės konsulas A. Simutis, duktė Birutė Novickienė, Trimakienė ir kt.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

Atsiveikinant su J. Grigaičiu

Jonas Grigaitis-Grigaliūnas, 94 m. amžiaus, newyorkietės adv. Birutės Novickienės tėvas, miręs vasario 14 d. po sunkios ligos, palaidotas vasario 18 d. Cypress Hill kapinėse. Atsiveikiniamas įvyko vasario 17 d. Salinskienės laidojimo įstaigos koplyčioje.

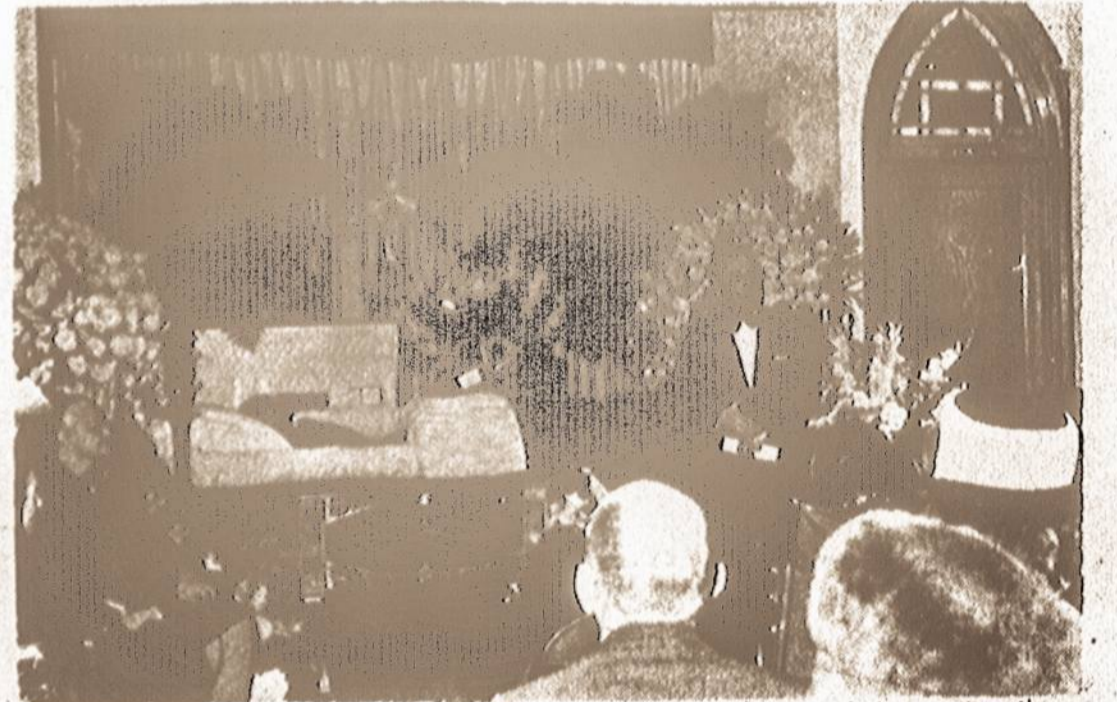
Kalbėjusių tarpe buvo J. Audėnas ir kt. Šeimos vardu susirinkusiems padėkojo inž. A. Novickis ir vellionio sūnus iš Kanados, Brooklynietis Vitalis Žukauskas plačiau nušvietė vellionio veiklą Rygoje prieš I Pas. karą, kurioje jisai dalyvavo ne tik priklausydamas Rygos liet. pašalpos draugijoje, būdamas jos valdyboje, bet ir kultūros draugijose -- buvo vienas liet. švietimo draugijos "Žvaigždės" steigėjų ir ilgametis jos rev. k-jos narys.

Rygon Grigaitis-Grigaliūnas buvo nusikėlęs 1896 m., dirbdamas Rygos-Orlo geležinkelio valdyboje. Po I Pas. karo iki 1939 m. jisai buvo Liet. Geležinkelio valdybos vyr. buhalteris, dešimt metų buvo 1920 m. įsteigto Susistiekimo ministerijos kooperatyvo valdybos pirmininko pavaduotojas, šešeris metus buvo Liet. Geležinkelio taupomosios-skolinamosios kasos valdybos pirmininkas. Bendradarbiavo Rygos Garsė ir 1954 m. JAV Naujtenose atspausdino savo atsiminimus iš Rygos lietuvių gyvenimo.

Atsiveikiniame iš vellionio artimųjų dalyvavo žmona Monika, trys dukros ir sūnus iš Kanados bei gausus būrys jų šeimų bičiulių ir pažįstamų iš Didžiojo New Yorko. Vienybė reiškia nuoširdžią užuojautą adv. Birutei Novickienei su šeima, jos motinai ir kitiems giminėms.

* O. AKELIENĖ, Vienybės skaitytoja ir rėmėja Brooklyne, išvyko porai savaitių atostogų pas sūnų ir jo šeimą gyvenančius Kalifornijoje. O. Akelienė yra veikėjos B. Spūdienės sesuo.

Parduodama garsinio filmo kamera (16 mm) ir visi įrenginiai garsiniam filmui už palyginti labai mažą kainą. Jurgis Klimas Tel. AP 7-8628.



Vitalis Žukauskas kalba apie J. Grigaičio-Grigaliūno veiklą Rygoje prieš I Pas. karą, vasario 17 d. atsiveikinant su vellioniu.

Į TALKĄ JAUNIMO KONGRESUI

Vasario 21 d. Jono Valaičio svetainėje, 385 Arlington Ave., LB New Yorko apygardos jaunimo skyriaus vedėjo dr. J. B. Didžpiniagaičio iniciatyva buvo sukvieistas jaunimo organizacijų atstovų pasitarimas dėl talkos organizavimo artėjančiam Jaunimo kongresui.

Į pasitarimą atvyko Vyčių, skautų organizacijų atstovai, Santaros-Sviesos Federacijos, Neolituanų ir Ateitininkų. Nebuvo Studentų sąjungos atstovų, bet su jais pasitarta telefonu ir sužinota, kad jie įsijungs į organizuojamą talką Jaunimo kongresui.

Susirinkimas išrinko komitetą iš penkių, kuris vėliau sudarys atskirų veiklos sričių sekcijas. Sekcijų numatyta bent kelios: finansų, peticijos, transporto, spaudos bei propagandos.

Jaunimo Kongresui New Yorko talkos komiteto tikslas yra organizuoti finansus ir jaunimą į Jaunimo kongresą ir visa kita, kaip sako numatytos sekcijos. Glaustai kalbant, New Yorko talkos komitetas galėtų įrašyti į savo "vėlavą" -- Jaunimo ir pinigų kad Jaunimo kongresas būtų turtingas ir žmonių ir reikalingom priemonėm.

Į Komitetą išrinkti šie: V. Radzivasas, G. Noakaitė, Pr. Ažuolas, A. Čekienė ir V. Gerdvillis.

Komitetą sveikino ir jam linkėjo sėkmingos veiklos LB apygardos pirmininkas J. Šlepetyš.

Laukiama, kad New Yorko lietuviai, ypač jaunimas, jautriai ir dosniai reaguos į Talkos komiteto akciją.

* ADVOKATAS ROY POVELL su žmona, Vienybės skaitytojai New Jersey valstybėje, porai savaitių atostogų išskrido į Puerto Rico.

* MILDRED MITCHELL, kuri šiuo metu atostogauja Miami Beach, Floridoje, mums siųsdama sveikinimų, rašo: "Čia nepaprastai gražūs oras... Patariu Jums atvykti į Floridą atostogų..."

* S. NARKĖLIŪNAITĖ kovo 6 d. rodys savo susuktus filmus 1965 m. Vasario 16 minėjime Amsterdam, N. Y. Minėjimą rengia Vyčiai ir vietos bendruomenės skyrius. Minėjimas įvyks Amerikos Liet. Piliiečių salėje. Programoje dalyvaus akt. J. Olšauskas.

* VIENYBĖ reiškia padėką visiems skaitytojams, atnaujintiems savo prenumeratą 1966 metams. Bet dar daug skaitytojų už prenumeratą nėra atsilyginę ir jų pakartotinai prašome nedelsti prenumeratą apmokėti.